

N:o 47.

Af herr V. L. Moll, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphäfvande af förbudet mot postbefordran af försändelse, för hvilken värdet blifvit angifvet lägre än det verkliga värdet.

En allmän regel vid försäkring af egendom torde vara, att försäkringstagare icke är skyldig försäkra egedomens hela värde, utan att han till större eller mindre del kan vara *själfassuradör*. Som försäkringen är afsedd att skydda honom för förlust, men icke att bereda honom vinst, kan visserligen förbud uppställas mot försäkring till *högre* värde än det försäkrade äger, men däremot torde det vara okänt inom försäkringsvärlden, att försäkringstagaren skall anses pliktig att försäkra till egedomens hela faktiska värde. Vid all försäkring af egendom såväl mot eld, sjöfara, stöld som annat är ofvannämnda princip, att försäkringstagaren äger rätt att endast delvis försäkra sin egendom och taga det återstående värdet på egen risk, allmänt antagen.

Denna allmänna regel har emellertid af Kungl. Maj:t frångåtts i en af Kungl. Maj:t den 26 maj 1882 utfärdad kungörelse angående ändring i gällande bestämmelser om postverkets ansvarighet för försändelser, som till postbefordran afhämnats, assuransafgiftens belopp m. m. I nämnda kungörelse förordnas, »att då anledning förekommer misstänka, att å försändelse, som till postbefordran anmäles och för hvilken assurans begäres, värdet blifvit angifvet lägre, än det rätteligen utgör, skall med försän-

delsen förfaras så, att, då tydligen sammanlagda värdet af de i försändelsen inneslutna penningar, obligationer och andra därmed jämförliga, i hvar mans hand gällande värdepapper, hvilkas ungefärliga värde med lätthet kan på grund af allmänt kända förhållanden beräknas, i någon afsevärd mån öfverstiger det värde, som angifvits, försändelsen icke må till befördran mottagas; äfvensom att i öfverensstämmelse härmed bör förfaras äfven i afseende å rekommendrade bref, dock att mottagande af sådana ej får förvägras i annat fall, än att däri inneslutna penningar och värdepapper af nyss nämnda slag uppgå till sammanlagdt högre värde än 500 kronor».

Genom denna Kungl. Maj:ts kungörelse har åt kungl. postverket skapats ett monopol, hvarigenom icke blott kungl. postverket blifvit berättigadt att med uteslutande af alla andra försäkringsanstalter ombesörja all försäkring af värdeförsändelser, utan äfven alla enskilda *twingats* att försäkra och betala försäkringsafgift för sina försändelser till deras fulla värde.

Försäkring från postverkets sida lämnas visserligen i de flesta länder, men i intet af dessa torde postverket äga något försäkringsmonopol eller den enskilde vara förbjuden att helt eller delvis vara själfassuradör.

Denna omständighet, att andra länders postverk icke äro försäkringsanstalter i samma utsträckning som det svenska, har också vållat, att kungl. postverket gent emot utlandet icke kunnat helt använda sig af det genom förut berörda kungl. kungörelse gifna monopol.

Uti den af kungl. generalpoststyrelsen utfärdade allmänna poststadga stadgas nämligen i § 22 mom. 2:

»Beträffande inrikes försändelse är hvarje angifvande af högre eller lägre värdebelopp än det, som verkligen finnes i försändelsen, förbjudet.

Å försändelse till utlandet må icke angifvas högre värdebelopp än det verkliga; varande i en del fall jämväl beträffande dylika försändelser förbjudet att angifva värdet lägre än det verkliga, i hvilket afseende upplysningar meddelas i posttaxan.»

Ehuru således uti kungl. kungörelsen bestämmes, att å försändelse, som till *postbefördran* anmäles och för hvilken assurans begäres, värdet icke får angifvas lägre än det rätteligen utgör, så har kungl. postverket icke kunnat som regel tillämpa denna bestämmelse äfven å försändelser till utlandet. Obegränsad assurans är nämligen medgifven endast för försändelser till några få utländska stater, men till andra såsom Belgien, Frankrike, Italien, Spanien med flera länder endas till högst 7,200 kro-

nor, till Storbritannien till högst 2,160 kronor och till Nordamerikas Förenta Stater alls icke.

Det är således tydligt, att kungl. postverket icke i sin poststadga i fråga om försändelser till nämnda länder kunnat förordna, att värdet icke finge angifvas lägre än hvad det rätteligen utgjorde, då ju detta vore liktydigt med, att man i en försändelse ej finge innesluta handlingar till högre värde än respektive 7,200 och 2,160 kronor. Men så länge postverket icke vill eller icke kan åtaga sig att assurera till fulla värdet, behövas andra försäkringsanstalter, som äro villiga att meddela sådan försäkring, som kungl. postverket icke åtager sig. Visserligen torde detta för de flesta enskilda personer sällan vara af någon större betydelse, men för banker, bankirer och mäklare m. fl. är det nödvändigt att försäkringsanstalter finnas, där försäkring af värdeförsändelser kan erhållas. Dylik försäkring begagnas allmänt af såväl svenska som utländska banker, bankirer m. fl. Det är så långt ifrån vanligt bruk, att bankerna angifva sina postförsändelser till fulla värdet, att det snarare torde vara regel att värdet angifves *lägre* än det verkliga. För det belopp hvarmed försändelsens verkliga värde öfverskjuter det angifna tages i de flesta fall assurans hos någon försäkringsanstalt, men i otaliga fall är afsändaren delvis själfassuradör. När bank utför uppdrag för annans räkning, är det regel, att försändelsen assureras till af uppdragsgifvaren föreskrifvet belopp, oafsedt om detta är lägre än det verkliga värdet. Att dessa allmänt gängse affärsbruk strida mot bestämmelserna i poststadgans § 22, därom har man säkerligen på många håll inom affärsvärlden sväfvat i okunnighet ända till dess kungl. generalpoststyrelsen nyligen genom cirkulär till postinspektörerna fäst uppmärksamheten på denna angelägenhet.

Så länge emellertid postverket ensamt är berättigadt att assurera inhemska värdeförsändelser inom Sverige, kan näppeligen någon inhemsk försäkringsanstalt med framgång tänkas åtaga sig dylika försäkringsrisker, och våra kredit- och penninganstalter m. fl. blifva i fråga om erhållande af assurans för utländska försändelser till högre värdebelopp tvungna att hänvända sig till utländska försäkringsanstalter. Bestämmelsen i poststadgan, att, om »anledning» förekommer »misstänka» att å försändelse, som till postbehandling aflämnas och för hvilken assurans begäres, värdet angifves lägre än det rätteligen utgör, försändelsen må på postfunktionärs yrkande å postanstalten öppnas och postfunktionären äga vägra att försändelsen under postverkets ansvarighet för det därå angifna värde till be-

handling mottaga, kan genom sträng tillämpning leda till allvarliga obehag för allmänheten.

Att kungl. generalpoststyrelsen efter bästa förmåga söker att bringa till efterlefnad af Kungl. Maj:t gifna föreskrifter, därom är ingenting annat än godt att säga. Men därest dessa föreskrifter äro sådana, att de blott delvis *kunna* uppfyllas samt så föråldrade, att de råka i strid med allmänt vedertagna internationella affärsbruk, torde en förändring vara af nöden.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anfördt, tillåter jag mig vördsam samt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes upphäfvad det i kungl. kungörelsen den 26 maj 1882 angående ändring i gällande bestämmelser om postverkets ansvarighet för försändelser, som till postbefordran aflämnats, assurancesafgiftens belopp m. m. meddelade förbud mot postbefordran af försändelse, för hvilken värdet blifvit angifvet lägre än det verkliga värdet.

Stockholm den 27 januari 1904.

Victor Moll.
